

TEKDÜZEN MUHASEBE SİSTEMİNİN İŞ DÜNYASINDA (SANAYİ-TİCARET-HİZMET SEKTÖRÜNDE) UYGULAMA SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ VE AMPİRİK BİR ÇALIŞMA

Mikail EROL

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Metin ATMACA

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

ABSTRACT

In order to provide a system that same accounts are recorded under same titles in an order according with principles and fundamentals of accounting systems, an accounting system had been prepared and became affective on 01 January 1994 in our country. Coherence of information and credibility of an enterprise has been increased and definition and concept standards have been determined by ongoing uniform accounting system.

We have tried to make some assessments on the implication of uniform accounting system in Turkey by applying an empiric study, than results have been evaluated.

Key Words: *Accounting Plan, Case Study, Uniform Accounting Systems.*

GİRİŞ

Bilgi teknolojisi alanındaki gelişmeler ve küreselleşme muhasebe eğitimi ve uygulamalarını da etkilemiş bu etkileşime paralel olarak işletmelerin muhasebe sistemlerini daha sağlıklı kurmaya sevk etmiştir. Bu nedenle; muhasebe bilgilerinin karar alma durumunda bulunan ilgililere yeterli ve doğru olarak ulaştırılması, farklı alanlarda çalışan işletmelerde aynı işletmelerin farklı dönemlerinin karşılaştırmalarının yapılması, mali tablolarda yer alan hesap isimlerinin tüm kesimler için aynı anlamı ifade etmesi, muhasebede terim birliğinin oluşturulması ve muhasebe bilgilerinin anlaşılır olması, işletmeler ile ilgililer arasında güven unsurunun oluşturulması esas alınarak ülkemizde Tekdüzen Muhasebe Sistemi geliştirilmiş ve 1 Ocak 1994 tarihinden itibaren uygulamaya konulmuştur.

Muhasebede bu şekilde sağlanan standartlaşmanın, Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeler için birçok yararları vardır. Çünkü gelişmekte olan ülkeler; çoğu kez bütçe açıkları ile karşı karşıya gelmektedir. Bundan dolayı etkin bir Tekdüzen Muhasebe Sistemi'ne gelişmekte olan ülke ekonomilerinin tüm sektörlerinde ihtiyaç duyulmaktadır. Muhasebede tek düzenlilik, genellikle bilgilerin tutarlılığını ve güvenilirliğini artırmak için muhasebe bilgi sisteminin tüm yönlerinin basitleştirilmesini ve bütünleştirilmesini hedef alır. Tekdüzen Muhasebe Sistemi ise; tanım ve kavram standartlarının belirlenmesini zorunlu kılmaktadır.

Çalışmamız iki bölümden oluşmaktadır: Birinci bölümde Tekdüzen Muhasebe Sistemi hakkında genel kavramlar verilmiş, ikinci bölümde ise Tekdüzen Muhasebe Sistemi'nin iş dünyasında (sanayi, ticaret ve hizmet sektöründe) uygulama sonuçlarının değerlendirilmesi için ampirik çalışma yapılmış, yapılan çalışma T Testi ve güvenilirlik analizine tabi tutulmuş ve çıkan sonuçlar değerlendirilmiştir.

1. TEKDÜZEN MUHASEBE SİSTEMİ HAKKINDA GENEL KAVRAMLAR

1.a. Muhasebe Sistemi

'Genel anlamda sistem; bilimde, teknikte, sanatta ve her konuda birbiri ile ilişki, ilinti ve bağıntısı olan öğelerin karşılıklı iletişimli, uyumlu ve düzenli olarak oluşturdukları tümlüktür'¹. Muhasebe sistemi ise birbiri ile ilişkisi kaçınılmaz olan muhasebe öğeleri ve özellikle işlem muhasebesi ile işletme muhasebesi arasında sağlanan karşılıklı iletişimli, uyumlu ve düzenli bütünlüktür². Muhasebe Sistemi'nin diğer bir tanımı, 'bir örgütün kıymet hareketlerine ilişkin doneleri işleyip ilgililer için yararlı bilgiler üretmek için sistematik biçimde bir araya getirilmiş öğelerden oluşan bir bütündür'³.

1.b. Tekdüzen Hesap Çerçevesi

'Hesap çerçevesi; bir ülkede bulunan kurum ve işletmelerin hesaplarını, belirli bir anlamda belirli bir sistem içinde bölümleyen, bu bölümleri kesin olarak sınırla-

¹ Mikail Erol ve İsmail Elagöz, 'Tekdüzen Muhasebe Sisteminin İş Dünyasında (Sanayi-Ticaret-Hizmet Sektöründe) Uygulamasında Karşılaşılan Problemler ve Çözüm Önerileri', *Türkiye XVI. Muhasebe Eğitimi Sempozyumu*, (Antalya: 1997), s. 204.

² Mehmet Yazıcı, 'Maliye ve Gümrük Bakanlığının Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği 1 ve Eki: Muhasebe Usul ve Esasları Üzerine', *Muhasebe Dergisi*, Yıl: 34, Sayı: 34, 1993, s. 25.

³ Orhan Sevilengül, 'Ekonominin Denetim Düzeni ve Muhasebe', *XVI.Türkiye Muhasebe Kongresi*, (Ankara: 1998, TÜRMÖB Yayınları, No: 45), s. 169.

yan ve açıklayan genel bir yönerge'dir⁴. Hesap çerçevesi bir ülkenin bütün işlemlerini kapsamakta çeşidi ne olursa olsun bütün bu işlemler ondan yararlanmaktadır. Tekdüzen hesap çerçevesinde hesap sınıfları aşağıdaki gibidir⁵;

1. Dönen Varlıklar; 2. Duran Varlıklar; 3. Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar; 4. Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar; 5. Öz Kaynaklar; 6. Gelir Tablosu Hesapları; 7. Maliyet Hesapları; 8. Nazım Hesaplarıdır. Hesap çerçevesinin 1 ve 2 nolu hesap grupları bilançonun aktifini, 3, 4, 5 nolu hesap grupları bilançonun pasifini oluşturan hesaplardır. 6 nolu Hesaplar Gelir Tablosu Hesapları, 7 nolu Hesaplar Maliyet Hesaplarıdır. Maliyet Hesapları 7/A ve 7/B olarak sunulmuştur. 8 nolu hesaplar boş bırakılmış olup, 9 nolu Nazım Hesaplar ise kalanları bilançoda yer alan ancak sadece bilgi verme görevi üstlenen varlık ve kaynak hesapları dışında özellikler gösteren hesap grubunu oluşturur⁶.

1.c. Hesap Planı ve Genel Hesap Planı

İşletme, kullanacağı hesapları önceden planlayarak bunların bir listesini yapar. Bu yapılırken, kullanılacak hesapların belli bir sıra ve belli bir grupta altında toplanması yoluna gidilir. Bir işletmede kullanılacak hesapların, sistemli ve gruplandırılmış olarak yer aldığı listeye Hesap Planı denir⁷. Hesap Planı'nın diğer bir tanımı, işletmede kullanılacak hesapların gruplanarak ve kod numarası verilerek bir cetvel halinde düzenlenmesidir⁸. Hesap Planı muhasebe sisteminin yapısını oluşturur ve muhasebe organizasyonunun temel unsurlarından birisidir. Hesap Planı benzer olayların aynı hesaplarda toplanmasını, denetimini, sonuçların karşılaştırılmasını sağlar. Muhasebeciye kullanılacak hesabın seçiminde kolaylık verir⁹.

Genel Hesap Planı ise; belirli bir hesap çerçevesine dayanarak, aynı işi yapan kurum ve işletme topluluklarının yada bir çok şubesi olan büyük kurum ve işletmelerin ana hesaplarını, belirli tümlem içinde tanımlayan, kesin olarak sınırlayan ve açıklayan bir yönerge'dir¹⁰. Bir diğer tanıma göre Genel Hesap Planı; aynı işi yapan yada işletmelerin hesaplarını, belirli bir anlamda, belirli bir plan ve sistem içinde bölümleyen bu bölümleri kesin olarak açıklayan ve sınırlayan bir yönerge'dir¹¹.

⁴ Fehmi Yıldız, "Tekdüzen Hesap Çerçevesi ve Hesap Planının Yedi Yıllık Uygulama Sonuçlarının Değerlendirilmesi -Bir Araştırma", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Temmuz 2002, s. 65.

⁵ Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği, Resmi Gazete: 26.12.1992 tarihli, Sayı : 21447.

⁶ Ümit Ataman, *Genel Muhasebe, Genel Muhasebede Dönem Sonu İşlemleri*, (İstanbul: Türkmen Kitabevi, 4.Baskı, 2000), s. 97.

⁷ Orhan Sevilengül, *Genel Muhasebe*, (Ankara: Gazi Büro Kitabevi, 6.Baskı, 1997), s. 57.

⁸ Ahmet Kızıl, *Muhasebe, Prensipler ve Uygulama*, (İstanbul: Der Yayınları, 1995), s. 211.

⁹ Erol ve Elagöz, Tekdüzen..., s. 206.

¹⁰ Yıldız, Tekdüzen..., s. 65.

¹¹ Erol ve Elagöz, Tekdüzen..., s. 207.

2. TEKDÜZEN MUHASEBE SİSTEMİ'NİN YARAR VE SAKINCALARI

'Tekdüzen Muhasebe Sistemi' nin işletmelere, çalışan sektöre, ekonomiye ve çalışanlara birçok yararlar sağlamanın yanında, bazı sakıncaları da vardır.

2.a. Tekdüzen Muhasebe Sistemi'nin Yararları

- Aynı sektörde faaliyet gösteren işletmeler açısından karşılaştırma yapma imkanı sağlar.
- Holdinglerin ve şubeli kuruluşların konsolide mali tablolarının hazırlanmasında kolaylık sağlar. Tekdüzen muhasebe sisteminin olmaması durumunda; hesapların çalışması güç olur ve hesapların ayıklanması gibi son derece zaman alıcı ve sıkıcı işlerle vakit kaybedilebilir.
- İktisadi planlama için veri toplama kolaylaşır.
- Para, kredi konularında daha sağlıklı analiz yapılabilir.
- Devlet sahip olduğu işletmeleri daha iyi inceleyerek vergi, fiyat ve tarife konularında daha sağlıklı kararlar alabilir.
- Dernekler, birlikler ve mesleki kuruluşlar üyeleri ile ilgili kolaylıkla veri toplayabilirler ve rapor hazırlayabilirler. Başarı ölçümlemesine ilişkin endüstri ortalaması hesaplayabilirler.
- Ülkelerin muhasebe sisteminin gelişmesine katkıda bulunur.
- Küçük yatırımcının çıkarlarının korunmasına yardım eder¹².

2.b. Tekdüzen Muhasebe Sistemi'nin Sakıncaları

- Faaliyet alanları itibariyle farklı muhasebe sistemi seçmek isteyen işletmelerin bu özgürlüklerini kullanma imkanı kalmamaktadır.
- Sistemin kurulması ve çalıştırılması özellikle küçük boyutlu işletmeler için zor ve pahalı olabilir.
- Tekdüzen Muhasebe Sistemi bir faaliyet alanı için çok uygun bir başka faaliyet alanı için hiç uygun olmayabilir¹³.

¹² Süleyman Yükçü, *Maliyet Muhasebesi, Yönetim Açısından*, (İzmir: Vizyon Eğitim ve Danışmanlık Ltd. Şti., 1999), s. 462.

¹³ Süleyman Yükçü, *Maliyet...*, s. 462, 463.

3. TEKDÜZEN MUHASEBE SİSTEMİ'NİN İŞ DÜNYASINDA (SANAYİ, TİCARET VE HİZMET SEKTÖRÜNDE) UYGULAMA SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİNE YÖNELİK AMPİRİK BİR ÇALIŞMA

Tekdüzen Muhasebe Sistemi'nin iş dünyasında uygulama sonuçlarının değerlendirilmesini yapmak amacıyla anket çalışması yapılmış ve temelde söz konusu anket çalışması konu alınmıştır. Ankete Çanakkale'nin Merkez, Biga ve Çan ilçelerinde faaliyetlerini yürüten muhasebe meslek elemanları katılmış olup; görüşleri istatistiksel açıdan incelenmiştir.

3.a. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma Tekdüzen Muhasebe Sistemi'nin iş dünyasında uygulama sonuçlarının değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

3.b. Araştırmanın Kapsamı

Araştırmanın kapsamına Çanakkale'nin Merkez, Biga ve Çan ilçelerinde bulunan 64 SM, 35 SMM, 1 YMM katılmıştır. Bunlardan 20'si bayan, 80'i erkektir. Eğitim durumu olarak muhasebe meslek elemanlarının 37'si lise, 16'si ön lisans, 42'si lisans, 5'i yüksek lisans mezunudur. Bunun yanında ankete katılan muhasebe meslek elemanlarının 68'si bağımsız çalışmakta, 32'si de bir işverene bağımlı olarak çalışmaktadır.

3.c. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada seçilen örnek büyüklüğüne, araştırmanın amacına yönelik olarak anket formu yardımıyla sorular yönetilmiştir. Araştırmada kullanılan anket formu Tekdüzen Muhasebe Sistemi'nin iş dünyasında uygulama sonuçlarının sağlıklı olarak değerlendirilmesini yapmak için düzenlenmiştir.

3.d. Varsayımlar

Ankete cevap verenlerin soruları doğru olarak cevapladıkları seçilen örnek külenin ana kütleyle anlamlı olarak temsil ettiği, cevap verenlerin hiçbir şekilde yönlendirilmediği varsayılmıştır.

3.e. Bulgular

Bu çalışmada Tekdüzen Muhasebe Sistemi'nin iş dünyasında uygulama sonuçları değerlendirilmiştir. Araştırmaya ilişkin hipotezlerin analizinde 'SPSS for WINDOWS' (11.0) programından yararlanılarak tek taraflı T-Testi (*One Sample Test*), ölçek dışı sorular için Frekans analizi kullanılmıştır. % 5 anlam düzeyine göre Tekdüzen Muhasebe Sistemi'nin iş dünyasına etkileri likert tipi (5'li) oluşturulmuş

sorulara alınan cevaplar doğrultusunda incelenmiş ve ortaya konan hipotezler test edilmiştir. Ayrıca anket ile ilgili geliştirilen ölçeğin güvenli olup olmadığına dair güvenilirlik katsayısından yararlanılmıştır.

Araştırmada 16 sorudan oluşan anket formu kullanılmıştır. Sorulardan 4 tanesi ölçek dışı soru olup, unvan, cinsiyet, eğitim durumu ve çalışma biçimi konularında bilgi sahibi olabilmek için sorulmuş iken 12 tanesi 5 ölçekli likert tipi sorulardan oluşmaktadır.

3.e.1. T Testi Analizi (One Sample Statistics)

Araştırmamıza yönelik geliştirilen ve analizinde T-Testi kullanılacak olan hipotezler şu şekildedir;

Hipotez 1: Tekdüzen Hesap Planı, muhasebe meslek elemanlarının mesleki faaliyetlerinde verimliliği artırır.

Hipotez 2: Tekdüzen Hesap Planı'nı muhasebe meslek elemanları tarafından benimsenmiştir.

Hipotez 3: Tekdüzen Muhasebe Sistemi iş dünyasında kullanım açısından önemli avantajlar sağlar.

Aşağıdaki tablolarda T-Testinde kullanılacak olan anket sorularına ait bilgilerin istatistiki sonuçları verilmiştir.

Tablo 1
T Testi İstatistiki Tablosu (One-Sample Statistics)

Sorular	N (Birim sayısı)	Ortalama Değer	Standart Sapma
S1	100	2,9700	1,2182
S2	100	2,1900	,9395
S3	100	2,3700	,8487
S6	100	2,5200	,8931
S7	100	2,2100	1,3875
S8	100	2,3500	,9143
S9	100	2,3400	1,0466
S10	100	2,6300	,8950
S11	100	2,7700	1,1708
S12	100	2,1800	1,0481

Sorular	T	df	Ortalama Değer	Ortalama Değerin % 95 Güven Aralığı		P Değeri
				Düşük	Yüksek	
S1	24,381	100	2,9700	2,7283	3,2117	0,000
S2	23,309	100	2,1900	2,0036	2,3764	0,000
S3	27,925	100	2,3700	2,2016	2,5384	0,000
S6	28,217	100	2,5200	2,3428	2,6972	0,000
S7	15,928	100	2,2100	1,9347	2,4853	0,000
S8	25,704	100	2,3500	2,1686	2,5314	0,000
S9	22,358	100	2,3400	2,1323	2,5477	0,000
S10	29,384	100	2,6300	2,4524	2,8076	0,000
S11	23,659	100	2,7700	2,5377	3,0023	0,000
S12	20,799	100	2,1800	1,9720	2,3880	0,000

Bu veriler doğrultusunda hipotezler ile ilgili soruların çıkan istatistiki değerleri karşılaştırılmıştır.

Hipotez 1: Tekdüzen Hesap Planı, muhasebe meslek elemanlarının mesleki faaliyetlerinde verimliliği artırır.

Şimdi uygulamış olduğumuz ankette birinci hipotezle ilgili soruların istatistiki sonucunu T-Testi analizi yardımıyla açıklanacaktır. Hipotez 1'in değerlendirilmesinde, verimliliği ölçen (3., 9. ve 12.) sorular dikkate alınacaktır. Bu soruların tam tersi hipotezler kurularak sonuca ulaşılmaya çalışılacaktır.

3. Soru için kurulacak hipotez ve alternatif hipotez şu şekildedir;

H₀: Tekdüzen Hesap Planı (sistemi) mesleki ihtiyaçlarını tam olarak karşılamadı.

H₁: Tekdüzen Hesap Planı (sistemi) mesleki ihtiyaçlarını tam olarak karşıladı.

9. Soru için kurulacak hipotez ve alternatif hipotez şu şekildedir;

H₀: Tekdüzen Hesap Planı'nın çalışması uygulayıcılara zaman tasarrufu sağlamadı.

H₁: Tekdüzen Hesap Planı'nın çalışması uygulayıcılara zaman tasarrufu sağladı.

12. Soru için kurulacak hipotez ve alternatif hipotez şu şekildedir;

H₀: Tekdüzen Hesap Planı muhasebe denetiminde istenen kolaylıkları ve faydaları sağlamadı.

H₁: Tekdüzen Hesap Planı muhasebe denetiminde istenen kolaylıkları ve faydaları sağladı.

Tablo 2
Verimlilik ve Tekdüzen Hesap Planı İlişkisi

Sorular	T Değeri	Std. Sp.
S3: Tekdüzen Hesap Planı (sistemi) mesleki ihtiyaçlarımı tam olarak karşıladı.	27,925	,8487
S9: Tekdüzen Hesap Planı'nın çalışması uygulayıcılara zaman tasarrufu sağladı.	22,358	1,0466
S12: Tekdüzen Hesap Planı muhasebe denetiminde istenen kolaylıkları ve faydaları sağladı.	20,799	1,0481

($\alpha = 0,05$ ve tablo t değeri : 2,086)

Tablo 2'de çıkan sonuçlara göre; muhasebe meslek elemanlarının tekdüzen hesap sisteminin mesleki faaliyetlerinde verimliliği olumlu yönde etkilediği düşüncesi hakimdir. Dolayısıyla yukarıda belirtmiş olduğumuz ve hipotezimizi de destekleyen 3., 9. ve 12. sorulardaki ifadeler muhasebe meslek elemanlarının katıldığı görülmektedir. Bu nedenle yukarıda verilmiş olan H_0 hipotezleri kabul edilmeyerek H_1 hipotezleri kabul edilmiştir.

Hipotez 2: *Tekdüzen Hesap Planı'nın kullanımı muhasebe meslek elemanları tarafından benimsenmiştir.*

İkinci hipotezin değerlendirilmesinde anketteki sorulardan yararlanılacaktır. Buna göre Hipotez 2 ile ilgili sorular (1., 2., 8., 11.,) dikkate alınıp bu soruların tam tersi hipotezler kurularak sonuca ulaşılabacaktır.

1. Soru için kurulacak hipotez ve alternatif hipotez şu şekildedir;

H_0 : *Tekdüzen Hesap Planı'nda gereksiz hesaplar mevcut değildir.*

H_1 : *Tekdüzen Hesap Planı'nda gereksiz hesaplar mevcuttur.*

2. Soru için kurulacak hipotez ve alternatif hipotez şu şekildedir;

H_0 : *7/A ve 7/B hesap gruplarındaki yansıtma hesapları gerekli değildir.*

H_1 : *7/A ve 7/B hesap gruplarındaki yansıtma hesapları gereklidir.*

8. Soru için kurulacak hipotez ve alternatif hipotez şu şekildedir;

H_0 : *Tekdüzen Hesap Planı Genel Muhasebe ve Maliyet Muhasebesi arasındaki ilişkiyi sağlamamaktadır.*

H_1 : *Tekdüzen Hesap Planı Genel Muhasebe ve Maliyet Muhasebesi arasındaki ilişkiyi sağlamaktadır.*

11. Soru için kurulacak hipotez ve alternatif hipotez şu şekildedir;

H_0 : *Tekdüzen Hesap Planı'nın uygulanması uygulayıcıların düşünme yeteneklerini, hareket kabiliyetlerini (mesleki faaliyetlerinde) sınırlandırmadı.*

H_1 : *Tekdüzen Hesap Planı'nın uygulanması uygulayıcıların düşünme yeteneklerini, hareket kabiliyetlerini (mesleki faaliyetlerinde) sınırlandırdı.*

Tablo 3*Tekdüzen Hesap Planı Kullanımı ve Muhasebe Meslek Elamanları İlişkisi*

Sorular	T Değeri	Std. Sp.
S1: Tekdüzen Hesap Planı'nda gereksiz hesaplar mevcuttur.	24,381	1,2182
S2: 7/A ve 7/B hesap gruplarındaki yansıtma hesapları gereklidir.	23,309	,9395
S8: Tekdüzen Hesap Planı Genel Muhasebe ve Maliyet Muhasebesi arasındaki ilişkiyi sağlamaktadır.	25,704	,9143
S11: Tekdüzen Hesap Planı'nın uygulanması uygulayıcıların düşünme yeteneklerini, hareket kabiliyetlerini (mesleki faaliyetlerinde) sınırlandırdı.	23,659	1,1708

($\alpha = 0,05$ ve tablo t değeri : 2,086)

Tablo 3'de verilen bilgiler doğrultusunda fark anlamlı çıktığı için, muhasebe meslek elemanlarının Tekdüzen Hesap Planı'nı kullanımını benimsediğini söyleyebiliriz. Buna göre muhasebe meslek elemanlarının anket sorularına ve: dikleri cevaplar doğrultusunda; Tekdüzen Hesap Sistemi'ndeki hesap ayrımlarının yeterli olduğu, Tekdüzen Hesap Planı'nın gelir tablosu ve bilançodaki işlemlerin daha iyi anlaşılabilmesi açısından dipnotların gerekliliği sonuçlarına ulaşılmıştır. Buna göre alternatif H_1 hipotezleri kabul edilmiştir.

Hipotez 3: Tekdüzen Muhasebe Sistemi iş dünyasında kullanım açısından önemli avantajlar sağlar.

Yine uygulamış olduğumuz ankette üçüncü hipotezle ilgili soruların istatistiki sonucu T-Testi analizi yardımıyla açıklanacaktır. Hipotez 3'in değerlendirilmesinde (6., 7. ve 10.) sorular dikkate alınacaktır. Bu soruların tam tersi hipotezler kurularak sonuca ulaşmaya çalışılacaktır.

6. Soru için kurulacak hipotez ve alternatif hipotez şu şekildedir;

H_0 : Tekdüzen Hesap Planı kullanım açısından her sektöre (her işletme ve kuruma) uygun değildir.

H_1 : Tekdüzen Hesap Planı kullanım açısından her sektöre (her işletme ve kuruma) uygundur.

7. Soru için kurulacak hipotez ve alternatif hipotez şu şekildedir;

H_0 : Tekdüzen Muhasebe Sistemi Türkiye'de yerleşmemiştir.

H_1 : Tekdüzen Muhasebe Sistemi Türkiye'de yerleşmiştir.

10. Soru için kurulacak hipotez ve alternatif hipotez şu şekildedir;

H_0 : Piyasadaki Tekdüzen muhasebe programları muhasebe verilerinin tasnifi, incelenmesi ve analizi açısından yeterli değildir.

H_1 : Piyasadaki Tekdüzen muhasebe programları muhasebe verilerinin tasnifi, incelenmesi ve analizi açısından yeterli değildir.

Tablo 4
Tekdüzen Muhasebe Sistemi ve İş Dünyası İlişkisi

Sorular	T Değeri	Std. Sp.
S6: Tekdüzen Hesap Planı kullanım açısından her sektöre (her işletme ve kuruma) uygundur.	28,217	,8931
S7: Tekdüzen Muhasebe Sistemi Türkiye'de yerleşmiştir.	15,928	1,3875
S10: Piyasadaki Tekdüzen muhasebe programları muhasebe verilerinin tasnifi, incelenmesi ve analizi açısından yeterlidir.	29,384	,8950

($\alpha = 0,05$ v tablo t değeri : 2,086)

Tablo 4'de çıkan sonuçlar itibariyle Tekdüzen Hesap Sistemi'nin kullanım açısından iş dünyasına olumlu etkilerde bulunduğu ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte Tekdüzen Hesap Sistemi'nin her sektöre uygunluğu tespit edilmiş olup muhasebe verilerin işlenmesi ve analizi açısından Tekdüzen Hesap Planı'nın yeterli olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca Türkiye'de Tekdüzen Hesap Sistemi'nin yerleştiği görüşü hakimdir. Sonuç olarak istatistikî verileri neticesinde fark anlamlı çıktığı için; yukarıda belirtilmiş olan H_0 hipotezleri reddedilmiş olup kurulan H_1 hipotezleri kabul edilmiştir.

3.e.2. Güvenirlilik Analizi

Araştırmamıza kaynak teşkil eden sorulardan elde edilen bilgilerin güvenirlilik katsayısını hesaplamak suretiyle değişkenler arasında anlamlı ve güvenilir farkların ve ilişkilerin olup olmadığı test edilmiştir.

Ölçeğin güvenirlilik analizi sonuçlarına göre Cronbach Alpha=0,8496 bulunmuştur. Güvenilir ve geçerli bir ölçek olduğu söylenebilir. Ölçümler arası değişkenliğe bakıldığında, ölçülen değişkenler arasında farklılık görülmektedir. ($F=8,1376$) ve ($P=0,000$, $P<0,005$). Ölçek toplanabilir bir ölçek değildir. ($F=18,1849$) ve ($P=0,000$, $P<0,005$).

SONUÇ

Muhasebedeki tekdüzenliliği değerlendirdiğimizde iki görüş ortaya çıkmaktadır. Muhasebedeki tekdüzenliliği eleştirenler, bu sistemin esnek olmadığını, aynı zamanda çok pahalı olduğunu ve ayrıca muhasebe kavramını bozacağını ileri sürmektedirler. Muhasebedeki tekdüzenliliği savunanlar ise, bu sistemin daha bütünleşik bir muhasebe kavramının gelişmesine fırsat vereceğini, bilgilerin daha sağlıklı olarak karşılaştırılabileceğini, etkin bir birleştirmenin ve küreselleşmenin sağlanacağını, daha etkin ve

tutarlı ekonomik ve finansal politikaların belirlenmesine fırsat sağlayacağını, etkin bir kontrolün yapılacağını, daha kolay ve kalıcı bir eğitim ve öğretime fırsat vereceğini belirtmektedirler.

Araştırmamızla ilgili sonuçlar incelendiğinde şunları söyleyebiliriz: Tekdüzen Hesap Planı'nın, muhasebe meslek elemanlarının ihtiyaçlarını tam olarak karşıladığı, uygulayıcılara zaman tasarrufu sağladığı ve muhasebe denetiminde istenen kolaylıkları sağladığı gözlemlenmiştir.

Tekdüzen Hesap Planı'nda gereksiz hesapların bulunduğu, 7/A ve 7/B hesap gruplarındaki yansıtma hesaplarının gerekli olduğu, Tekdüzen Hesap Planı Genel Muhasebe ve Maliyet Muhasebesi arasındaki ilişkiyi sağladığı ve Tekdüzen Hesap Planı'nın uygulanması uygulayıcıların düşünme yeteneklerini, hareket kabiliyetlerini (mesleki faaliyetlerinde) sınırlandırdığı tespit edilmiştir.

Ülkemizde uygulanmakta olan Tekdüzen Hesap Planı'nın kullanım açısından her işletme ve kuruma uyduğu, sistemin Türkiye'de yerleştiği ve piyasada Tekdüzen muhasebe programları muhasebe verilerinin tasnifi, incelenmesi ve analizi açısından yeterli olduğu belirlenmiştir.

Tekdüzen Muhasebe Sistemi'nin uygulamaya konulması ile Muhasebe Usul ve Esasları'nda ülke düzeyinde bir eksiklik giderilmiştir. Sistem iş dünyasında geniş kabul görerek benimsenmiştir. Bu nedenle de ülke için yararlı olmuştur. Tekdüzen Muhasebe Sistemi'nin uygulanması aşamasında ortaya çıkabilecek olan değişiklik gereksinimleri üniversiteler, meslek odaları ve ilgili kamu kurumlarından oluşturulacak olan uzman kişiler tarafından çözüme kavuşturulabilir.